

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR DE ALGEMENE ZAKEN, HET REGLEMENT
EN DE VERZOEKSCRIFTEN

VERGADERING VAN 28 JUNI 1994

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de steun van de Franse Gemeenschapsregering aan de Franstaligen in Vlaanderen
Met redenen omklede motie

WAARNEMEND VOORZITTER :
De heer M. Logist

— *De interpellatie wordt gehouden
om 11.43 uur*

Interpellatie van de heer J. Van Hauthem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de steun van de Franse Gemeenschapsregering aan de Franstaligen in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Hauthem tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de steun van de Franse Gemeenschapsregering aan de Franstaligen in Vlaanderen.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het is geen geheim dat begrippen zoals gemeenschap en territorialiteit anders worden geïnterpreteerd ten noorden van de taalgrens dan ten zuiden ervan. In Wallonië vindt men "territorialiteit" een beetje een vies woord ; de Walen beschouwen Franstaligen die in Vlaams-Brabant en Voeren wonen als leden van hun eigen gemeenschap. Zij gaan er dan ook van uit dat niets hen kan beletten dat de Franstalige Gemeenschap aan die

Franstaligen in Vlaanderen steun verleent. Kortom, ze lappen het territorialiteitsprincipe aan hun laars. Het is evenwel vreemd dat men zich daarbij tot de bovenvermelde groepen beperkt en zich van de Franstaligen in Knokke, De Panne, Gent, enzovoort hoegenaamd niets aantrekt. In de "strijdgebieden" zijn ze dus wel leden van de Franse Gemeenschap, daarbuiten niet.

De Franse Gemeenschapsregering verleent nu al enkele jaren haar steun aan de Franstaligen in Voeren en Vlaams-Brabant. Dat gebeurt niet rechtstreeks, maar wel via een aantal v.z.w.'s, met name Association intercommunale Culturelle Bruxelloise en Centre de rayonnement de la culture franchise. Dit verklaarde mevrouw Onkelinx op 7 juni. In de laatst vernoemde v.z.w. is ook de heer Dehousse actief, een man die toch een functie als federaal minister bekleedt. In 1993 en 1994 ontving deze v.z.w. een subsidie van 6,6 miljoen frank van de Franse Gemeenschapsregering. Op zichzelf lijkt dat niet veel, maar als we daaraan toevoegen dat via de v.z.w. in Voeren bijvoorbeeld 35 miljoen frank werd besteed aan de bouw van een Franstalig cultureel en sportcentrum, dan stemt dat tot nadenken. Ongetwijfeld betrof het hier dan ook de afkoopprijs voor het zogenaamde pacificatiemodel dat in 1988 aan Voeren werd opgelegd. Dit model leidde er onder meer toe dat met de steun van de Franse Gemeenschaps-

regering een dergelijk centrum werd gebouwd, dat de voorgedij over Voeren werd uitgehold, dat de Nederlandstalige arrondissementscommissaris door een Franstalige werd vervangen en dat de Franstalige Voerenaars in Wallonië hun stem konden uitbrengen. Dat de bouw van het centrum de afkoopsom was voor de pacificatie die nu alweer op de helling komt te staan, lijdt dus geen twijfel.

In Sint-Genesius-Rode kende de Franse Gemeenschapsregering via de andere v.z.w., waarin minister Dehousse eveneens actief is, bovendien een subsidie van 12 miljoen frank toe voor de bouw van een Franstalig cultureel centrum. De reden waarom dit in Sint-Genesius-Rode gebeurt, ligt voor de hand : dit is immers de verbindingsgemeente tussen Brussel en Wallonië.

Daarbij komt nog dat in 1992 de Franse Gemeenschapscommissie, die op dat ogenblik nog geen decretale bevoegdheid had, in haar begroting 2,8 miljoen frank had ingeschreven voor steun aan Franstalige verenigingen in Vlaams-Brabant.

Mijnheer de minister, toen ik u in dit verband een mondelinge vraag stelde, antwoordde u deze kwestie voor het Overlegcomité te brengen, indien zou blijken dat deze bewering juist was. Hebt u dat effectief gedaan ?

Van Hauthem

Het blad Carrefour wordt in Vlaams-Brabant nog altijd gratis verspreid, weliswaar met de steun van de Franse Gemeenschapsregering. Het blad haalt een oplage van 105.000 exemplaren. Als u even de moeite neemt om het ook nog te lezen, zult u merken dat in de teksten wordt geïnsinueerd dat iedereen die in Vlaanderen zijn kleuren en rechten als Vlaming verdedigt, wel een "vieze, vuile Vlaams Blokker" moet zijn.

Behalve dit alles, mogen we ook niet uit het oog verliezen dat we er in Vlaams-Brabant jaarlijks 125 miljoen frank tegenaan gooien om via het onderwijs onze eigen verfransing te betalen. De Franse Gemeenschapsregering daarentegen doet alsof haar neus bloedt en voorziet geen frank subsidie voor de Franstalige school in Komen, hoewel dat haar wettelijke plicht is.

Al deze feiten vormen een doorn in het oog van de Vlaming en om het even "onparlementair" te zeggen: het komt me de strot uit. Het is onvoorstelbaar dat de Franse Gemeenschapsregering rustig haar gang kan gaan zonder dat daartegen vanuit het Vlaamse kamp wordt gereageerd. Bovendien is het niet zo vreemd dat de steun nu net aan de Franstaligen in die specifieke gebieden, Voeren en Vlaams-Brabant, toekomt. Het waren altijd al strijdbieden, pasmunt bij elke staatsherforming voor het bekomen van meer Vlaamse bevoegdheid. Zo komt het dat in Vlaams-Brabant de verfransing zich ongemoeid doorzet. Waar om zou men zich aan de taal van de streek aanpassen, als de middelen binnenstromen via een andere, Franstalige instantie, namelijk de Franse Gemeenschapsregering. Waarom kan de heer Happart zijn nummertjes blijven opvoeren? Gewoon omdat hij zich gesterkt weet dank zij de financiële steun van diezelfde gemeenschapsregering. Van Vlaamse zijde is overigens niet veel tegenkanting te verwachten, wat het

natuurlijk allemaal nog eenvoudiger maakt. In de zogenaamde "koehandelgebieden" heeft de Franse Gemeenschap er zich dus nog altijd niet bij neergelegd dat die gemeenten nu eenmaal en definitief bij Vlaanderen horen. Beeldt u zich eens in dat het omgekeerde gebeurt: minister-president Luc Van den Brande laat in Komen een reusachtig Vlaams cultureel centrum optrekken tegen de som van 35 miljoen frank. Dan is het hek pas goed van de dam. Dan zou met de Franstaligen geen land te bezelen zijn en het zou hoogstwaarschijnlijk de federale regering aan het wankelen brengen. Wij, "officieel" Vlaanderen, protesteren alleen maar verbaal tegen wat in Voeren gebeurt, tegen het feit dat de Franse Gemeenschapscommissie in Vlaams-Brabant Franstalige verenigingen steunt. Daar blijft het ook bij. Zolang er geen politieke daden worden gesteld om er een einde aan te maken, raakt het verbale protest - dat dan gewoon wordt geacteerd - kant noch wal en gaan de subsidiëringen lustig door. Hoelang blijft deze toestand nog duren? Hoelang kan de Franse Gemeenschapsregering de federale loyaliteit nog blijven tart en op het spel zetten? Hoelang blijft de Vlaamse regering nog lijdzaam toezien? Verbaal protest haalt duidelijk niets uit; dreigen met het inschakelen van het Overlegcomité had evenmin effect. Wat bent u van plan op politiek niveau, met politieke daden, tegen deze inmenging van de Franse Gemeenschap in Vlaanderen te ondernemen?

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, zoals de heer Van Hauthem al zei, het is niet de eerste keer dat we over dit probleem van gedachten wisselen. Ik zet een aantal punten op een rijtje.

Ten eerste belicht ik nog even de houding van de Franse Gemeenschap zelf. De belangstelling van de Franse Gemeenschap voor de Frans-

staligen in Vlaanderen is niet nieuw. In het regeerakkoord van de Franse Gemeenschapsregering staat overigens het volgende: "La défense de tous les droits des francophones de Bruxelles, de Fourons et de la périphérie bruxelloise constituera une préoccupation constante: droits individuels et collectifs des francophones et de leurs mandataires, droits politiques, droits culturels, droits sociaux."

L'Exécutif sera particulièrement attentif à ce que les francophones des communes a facilités dans la périphérie bruxelloise et de la commune de Fourons, puissent disposer d'un enseignement et d'activités culturelles dans leur langue. À cet effet, il soutiendra les activités des associations et des organisations volontaires dans ces communes, via notamment le Centre de rayonnement de la culture française, le CRCF, et l'Association intercommunale Culturelle bruxelloise, le AICB.

Dan volgen er nog een paar passus - waarvan ik u de lectuur bespaar - waaruit blijkt dat de Franse Gemeenschap niet van plan is de Franstaligen in Vlaanderen in de steek te laten.

Op 29 april werd in de schoot van de Franse Gemeenschapsraad met eenparigheid van stemmen de Bijzondere Commissie van de Franse Gemeenschapsraad opgericht om toe te zien op de situatie van de Franstaligen in de Brusselse rand en Voeren. Deze Commissie is belast met het opmaken van een rapport over de discriminaties en onwettige maatregelen waarvan de Franstaligen in de periferie en Voeren zogenaamd het slachtoffer zouden zijn, evenals over de diensten en taken die de Franse Gemeenschap ten voordele van deze Franstaligen kan vervullen. Dit initiatief werd indertijd geïnspireerd door het FDF. Deze Commissie komt geregeld bijeen, nog zeer recent op 7 juni jongstleden. Bij een vorige gelegenheid heb ik overigens melding gemaakt van de vergadering

Van den Brande

van deze Bijzondere Commissie van 22 februari 1994.

Op 7 juni jongstleden deelde de minister-president van de Franse Gemeenschap, mevrouw Onkelinx, aan de Franse Gemeenschapsraad een activiteitenrapport mee van de Informatiedienst voor Franstaligen in Vlaanderen. Deze Informatiedienst werd reeds in 1988 opgericht. Deze Dienst staat open voor alle Franstaligen in Vlaanderen ten einde deze bevolkingsgroep zogenaamd beter te beschermen en hun betrekkingen met de openbare dienst te vergemakkelijken.

De steun van de Franse Gemeenschap voor de Franstaligen uit de rand blijkt ook nog uit andere initiatieven. Zo is er de steun aan Carrefour via het kanaal van v.z.w.'s en de steun aan het Franstalig Cultureel Centrum in Sint-Genesius-Rode en Voeren.

Mijnheer Van Hauthem, zoals u merkt, spreek ik u dus niet tegen. Ook ik stel objectief vast dat bij de Franstalige Gemeenschap de politieke wil aanwezig is om verder te gaan met het verdedigen van de Franstaligen in Vlaanderen.

De Vlaamse regering heeft ter zake een duidelijke politieke houding aangenomen.

Tot op heden hebben wij altijd geweigerd om een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap te sluiten. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

De Vlaamse regering bestrijdt de schendingen van het territorialiteitsprincipe met alle mogelijke middelen.

De juridische dienst van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap heeft formeel de opdracht deze problematiek op te volgen en mogelijke actiemiddelen te adviseren.

Onlangs nog heeft de Vlaamse regering een vraag tot schorsing en nie-

tigverklaring bij de Raad van State ingeleid tegen een besluit van de Franse Gemeenschapsregering, waardoor de door haar erkende privé-radio's over een zendvermogen tot 5000 watt kunnen beschikken, wat het vijfvoudige is van de tot nog toe toegelaten uitzendcapaciteit. Met deze capaciteit beschikken de Franstalige zenders over een "verzorgingsgebied", van ten minste 20 kilometer en kunnen zij storingen tot diep in Vlaanderen — tot 60 kilometer — veroorzaken.

Ook op politiek vlak reageren wij tegen de bevoegdheidsinmenging van de Franse Gemeenschap. Er kan geen sprake zijn van een ruime samenwerking met de Franse Gemeenschap zonder duidelijke afspraken over het principe van de niet-inmenging, nu niet en in de toekomst niet. Ik betreur het dat dit niet kan, omdat het in het federale koninkrijk verstandig en aangewezen is om samenwerking op te bouwen tussen de verschillende entiteiten.

Tegen concrete beslissingen van de Franse Gemeenschapsregering kan hiertegen steeds een belangenconflictenberoep worden ingeleid bij het Overlegcomité.

De Vlaamse regering heeft al diverse malen een belangenconflictenberoep ingeleid tegen initiatieven van de Franse Gemeenschap, specifiek gericht tegen Franstaligen in het Nederlands taalgebied. Ik geef een paar voorbeelden :

— tegen de oprichting van een Infodienst voor Franstaligen in de schoot van het ministerie van de Franse Gemeenschap ;

— tegen de voorgenomen beslissing van de Franse Gemeenschapsregering om lonen van personeelsleden van de gemeente Voeren en van het OCMW van Kraainem te betalen via Franstalige v.z.w.'s;

— tegen de voorgenomen beslissing van de Franse Gemeenschapsregering om de gemeenteschool van Voeren over te nemen.

Geen enkele van deze procedures heeft tot resultaat geleid — dat is nu eenmaal de constitutionele werkelijkheid — omdat de Franse Gemeenschapsregering steeds bleef vasthouden aan haar initiatieven om zogenaamd de belangen en/of de rechten van de Franstaligen in Vlaanderen te beschermen, en het Overlegcomité enkel bij consensus kan beslissen.

Tijdens de commissievergadering van 22 februari 1994 ben ik reeds uitgebreid ingegaan op de verweermogelijkheden waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt tegen de schendingen van het territorialiteitsprincipe. Ik verwijs hiervoor naar het commissieverslag van die datum.

Ik moet dus vaststellen dat bij gebrek aan consensus in het Overlegcomité, en gelet op de houding van de Franse Gemeenschap, in een aantal gevallen beroep bij het Overlegcomité in rechte niet afdwingbaar is. Dat is in zekere zin de keerzijde van de verregaande autonomie die ook wij gewenst hebben en die is vastgelegd in de Grondwet en de wetten tot hervorming der instellingen.

De acties van de Franse Gemeenschap hebben niet verhinderd dat het territorialiteitsprincipe duidelijk werd versterkt. Dat is een gevolg van het Sint-Michielsakkoord. Ik verwijs onder meer naar de splitsing van de provincie Brabant, maar ook naar de rechtstreekse verkiezing van de Raden. De Franstaligen in Vlaanderen zullen niet langer kunnen kiezen voor de Franse Gemeenschapsraad. Dit was nochtans een punt van het regeerakkoord van de Franse Gemeenschapsregering.

Het belang van deze nieuwe regeling — het gevolg van onze resolute politieke houding — mag niet worden onderschat. Het is immers de vraag of de Franse Gemeenschap, meer bepaald de Franse Gemeenschapsregering, zal kunnen blijven vasthouden aan de voor zichzelf inopportune houding, zich zal blijven toespitsen op acties die niet getuigen van

Van den Brande

een goed inzicht in de nieuwe federale structuren van het land. De Franse Gemeenschap zou moeten — en ik heb dit ook al gezegd naar aanleiding van het dossier over de taai-pariteit in de diplomatie — beseffen dat ze in dit soort aangelegenheden niet "te ver te ver" kan gaan, zo niet kan er een ernstige breuk ontstaan in wat men gewoonlijk noemt, de federale loyaliteit.

De voorzitter : De heer Van Hautem heeft het woord.

De heer J. Van Hautem : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het gaat hier specifiek over Vlaams-Brabant en Voeren en niet over alle Franstaligen in Vlaanderen. Daaruit blijkt dat Wallonië en de Franstalige Gemeenschap er zich niet bij neerleggen dat bijvoorbeeld de faciliteitengemeenten in Vlaams-Brabant en Voeren tot het Vlaamse grondgebied behoren.

Wat Voeren betreft, aan Vlaamse kant kunnen we bijzonder weinig stellen tegenover de middelen die men daar investeert in de bestending van de Franstaligheid. Ik verwijs ter zake naar het boek van de heer Guido Sweron, een inwoner van de Voerstreek. Hij behandelt daarin dit probleem, en steekt zijn grote ontgoocheling niet onder stoelen of banken wanneer hij vergelijkt wat Vlaanderen voor de Vlamingen doet en wat de Franse Gemeenschap voor de Franstaligen doet.

Mijnheer de minister, u beweert tegen al die initiatieven bij het Overlegcomité te hebben geprotesteerd, maar er zou niets zijn gebeurd omdat daar geen consensus kon worden bereikt. Daarmee is dan de onmacht van een dergelijk comité aange-toond. Dit soort instanties werkt niet : als de Franse Gemeenschapsregering niet buigt, dan ontstaat geen consensus en wordt geen enkele beslissing vernietigd. De inspanningen van de Franse Gemeen-

schapsregering worden toch via de begroting geregeld ? Die is decretaal bevoegd en er zijn posten voorzien die dergelijke subsidies mogelijk maken. Zou het niet nuttig zijn even te onderzoeken of dit decreet, of toch bepaalde artikelen met betrekking tot de begroting, bij het Arbitragehof kunnen worden aangevochten. Daarmee doel ik dan op de artikelen waarmee de Franse Gemeenschapsregering haar bevoegdheden overschrijdt.

Deze situatie houdt nu al sinds 1988 aan. De tijd heeft uitgewezen dat we niet langer de correcte procedures kunnen blijven volgen, enkel en alleen om de communautaire vrede te bewaren. We moeten de confrontatie aangaan. Ik kan u in dit verband een voorstel doen : als de Franse Gemeenschap de Franstalige school in Komen niet wil bekostigen, wat weerhoudt ons er dan van als Vlaamse regering te weigeren in Vlaams-Brabant de Franstalige scholen nog verder te subsidiëren en dus hetzelfde principe toe te passen ? Aan Vlaamse zijde is men veel te lankmoedig. In 1988 diende de heer Dillen, die toen nog in de Vlaamse Raad zetelde, een voorstel van decreet in om een zogenaamd Zannekinfonds op te richten om zodoende steun te verlenen aan Vlamingen in Frans-Vlaanderen, in Noord-Frankrijk, enzovoort. Dat voorstel werd toen onontvankelijk verklaard omdat het zou indruisen tegen het territorialiteitsbeginsel. Ik stel hoe dan ook vast dat de procedure via het Overlegcomité geen zoden aan de dijk brengt. U zegt bovendien dat we niet "te ver te ver moeten gaan", maar wat bedoelt u daarmee ? Wat denkt u aan dit probleem te doen ?

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Ik heb de opdracht gegeven een inventaris op te stellen van de initiatieven die wij hebben genomen met betrekking tot Voeren en de Brusselse randgemeenten. De Vlaamse regering is daarvan op de hoogte en

u weet zeer goed dat we een aantal punctuele beslissingen hebben genomen in verband met Voeren. Deze vinden overigens bij velen aanhang. De inventaris verschijnt binnenkort. Bovendien zijn er informele contacten gelegd met als doel onze besloomingen in dit verband te bespreken. Dat ligt dan ook perfect binnen ons bevoegdheidsdomein.

Zoals ik al heb uiteengezet kunnen wij in het Overlegcomité maar iets bereiken mits consensus.

Het krediet ingeschreven in de begroting van de Franse Gemeenschap wordt toegekend par institution interposée, en daar zit de moeilijkheid om in te grijpen. Een tusseninstantie zorgt er namelijk voor dat de kredieten op de juiste plaats terecht komen, maar op dit niveau kan het territorialiteitsbeginsel niet worden ingeroepen.

Als het over beslissingen in een ontwerp-begroting van een andere gemeenschap gaat, komt het de Vlaamse Raad toe — en niet de Vlaamse regering — om daartegen beroep aan te tekenen bij het Overlegcomité. Zelfs als de beslissing is genomen, heeft de Vlaamse Raad - niet de Vlaamse regering - de bevoegdheid hiertegen beroep aan te tekenen.

Ten slotte een beetje meer uitleg over mijn uitspraak "te ver te ver gaan". Ik wil geenszins de filosofische toer opgaan, maar ik ben er vast van overtuigd dat deze houding van verzet van de Franse Gemeenschap zich uiteindelijk tegen haar zal keren.

In het kader van goed nabuurschap kan ik niet begrijpen dat de Franse Gemeenschap zich blijft richten op een aantal punten. Op die manier ondergraven de Franstaligen hun eigen kansen voor een krachtdadige Franstalige Gemeenschap, maar voor mij niet gelaten. De constituerende delen van dit land zijn bij mijn weten Vlaanderen, Wallonië,

Van den Brande

het Duitstalige landsgedeelte en het
Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van
Hauthem werd tot besluit van deze
interpellatie een met redenen omkle-
de motie aangekondigd.

Ze moet uiterlijk 24 uur na de slui-
ting van de vergadering zijn inge-
diend.

De Raad zal zich daarover tijdens de
volgende plenaire vergadering moe-
ten uitspreken.

— *De vergadering wordt gesloten om
12.12 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid